

vi spore det Understud, som en Ekonomis Løn maatte blive. Men nogen vilde sige: saa tjener vi ikke noget paa Studenternes Kost. Nej, det kan nok være, men jeg tror heller ikke, vi skal tjene paa den. Vi maa som saa mange andre Kirkefjends kunne drive Skole uden paa den Fortjeneste, som det muligvis maatte kunde blive. Desuden er det en Gaade for mig, hvorledes man i disse dyre Tider skulde kunde tjene Penge paa Skolen til den Pris, der beregnes for den i Blair. Men har man „Boarding Club“, saa ved Studenterne, at de faar, hvad de betaler for, og Skolen bliver som de selv bestemmer, og vi svarer Ekonomien til og for et mere betydningsfuldt Arbejde.

Medens jeg ikke tror paa den Sag om Ekonomen, saa tror jeg, at Forslaget angaaende forudindskræbet Lærekøns er udmærket. Det vil selvfølgelig tage nogen Tid at faa det indført, bort faaldte Vignings-System er ikke noget Vignings-System.

Det Ord, der maatte bedst udtrykker vort System, er „Assessment“. Man kan da ikke sige, at dette, at høert konfirmeret Medlem af vor kirke bør yde 50 Cents til Skolekassen aarlig forbi dem har saa mange Udgifter, og der findes et saa stort Antal konfirmerede, at det er Vigning.

Det er da vel ikke Vigning, at en Mand med Familie, der paa en Fortjeneste af \$2.50 om Ugen og yder \$24 aarlig til Menighedens skat, skal betale \$1 til Skolekassen, medens en Farmer, der ejer sin Farm, værd \$10,000 og sætter \$1000 i Banken aarlig betaler \$12 eller maasse \$6 eller \$4, som mange saa velstillede Farmerne gør i vor kirke, at han kun yder \$1 til Skolekassen? Er det Vigning?

Du svarer nej. Ja, men det er den Vigning, vi har, og som man har skrevet saa ualmindelig meget om. Men vil nogen sige: kan da ikke et høert konfirmeret Medlem betale 50 Cents aarlig? Jo, jeg tror det; men mange tror ikke paa den Vigning, og de betaler ikke. Vi har Menigheder paa over hundre bidragende Medlemmer, hvis Udgift ikke er nær saa store som Menighedens paa 50 Medlemmer i de fleste Byer. For Eksempel vor Menighed i Minneapolis, hvorfor Menigheder er udbredt til næsten alle Egne af de Jorene Stater, vore Skatte i Ar er \$142.10. Det turde være paa Menigheder, som har en saadan Skat, om der er nogen i den jore. danske kirke. Vi vilde langt hellere give disse Penge til Skolekassen end til Værens skat. Men Byen kræver dem. Bore Venner, der rejser ud til de nye stater, tager ikke Statterne med sig, naar de rejser, hvad jo ikke kan forlanges. Desuden har vi i Værene mange andre endogaa nok saa store Udgifter. Sværtogsvære for en Familie, der besøger kirken, beløber sig let til \$15—\$20 aarlig. Saa har vi Sjælv til fattige og unge Landsmænd, der for vor Menigheds Vedkommende andrager ca. \$150 aarlig, altsammen Udgifter, som Menighederne paa Landet som Regel slet ikke kender noget til. Man bør derfor vogte sig for at tale om Vigning, før man faar virkelig Vigning. Indtægter og Udveene naar alt tages med i Betragtning for at faa en virkelig Vigning.

Men hvad er herved at gøre? Kan vi saa noget bedre end den faaldte Vigning? Ja, jeg tror det. Kirkeraadet eller Skoledirektionen har allerede peget paa noget i en anden Retning. Der bør tegnes fast Subskription, og for at hele Skolekassen kan blive lagt vort Folk saa levende paa Hjerte som vel muligt, saa bør en vel sikket Mand kaldes af Samfundet til at rejse udelukkende i Skolekassens Interesse, tale Sagen, holde oplysende Foredrag, søge at vække Aerklighed for Sagen og saa faa tegnet Subskription. Men det koster Penge og en Mandes Tid. Ja, godt og vel, hvad Pengene angaar tvivler jeg ikke om, at om den rette Mand vælges, saa vil der komme saa mange Gange mere ind til Skolekassen end tidligere, at det vil langt mere end vække de ekstra Udgifter i Forbindelse med denne Mandes Løn. Og hvad denne Mandes Tid angaar,

saa er hans Tid vel anvendt ved i Jesu Navn og til hans Ære at tale Skolekassen.

Jeg skulde ønske, at vi havde en lignende Rejsepræst for baade vor indre og ydre Mission. Og saa bør man ogsaa arbejde saaledes for en Sag, at man ikke søger at skade en anden. Det er vist ikke nødvendigt at tale imod Hedningemissionen for at faa Folk til at yde Penge til vor indre Mission og Skolekassen. Der er vist ingen fare for, at nogen giver for meget til nogen Klasse, men snarere for lidt til dem alle.

Angaaende Kritikken af Skolekassen i Forhold til at tage eller ikke tage Pengene af indre Missionsskassen til at støtte Eff Horn og Prorson Højskoler, da synes jeg, at Formandens Stilling er den eneste rigtige. At Skolen er en Mission vil ingen nægte, men at Pengene til den Sag skal tages ud fra indre Missionsskassen som enhver ved er oprettet for at begynde og støtte ny Virksomheder, synes mig er uforsvarligt. Saa kunde man jo lige saavel forlange, at „Danferen“ i Understud, dækkes af Missionsskassen, da „Danferen“ aabenbart over en stor og god Mission, en Mission, der naar langt flere Menninger end nævnte Skole i Osbiffet. Lad kun disse Skoler fremdeles faa støtte, men lad os dog endelig ikke tage Pengene af nogen anden Klasse end den, der er oprettet for den Sag, og lad os ikke forlange vort Folk til at give til vor indre Mission og saa baagefter bruge Pengene til Skolekassen og narre dem.

Man vil vide, at under al Form af Regering baade i Landdistrikter, Byer, Stat og de Jorene Stater er dette ikke alene forbudt, men endogaa strafbart at tage af et Fond for noget andet Brug, end hvad Navnet lyder paa. Men Skolekassen er i stadig Underbalance, hvad skal vi gøre? Ja, jeg indrømmer, at det er slem, at det var lettere og behageligere at gaa til Missionsskassen og hente Pengene til at dække Underbalancen med, end at møde op med den, men man tjener nu en Gang ikke noget ved ikke at være ærlig. Ja, men sat, Nærmodet bestemmer det, som før er sket, saa er det da ærligt, og saa er det en god Sjælv for Skolekassen. Ja, det kunde jo nok synes saa; men sat, man har Missionsskade, Menigheden bestemmer at optage Offer til indre Mission, samme Menighed har ndet alt, den kan og vil for Herrens Anlig til Skolekassen, saa skal denne Menighed altfaa ikke kunne yde alene til indre Missionen, men en Del af dens Penge skal gaa til Skolekassen, noget som selvfølgelig mange, der ikke rigtig følger med, endog intænting ved om. Nej, lad Skolekassen, indre Missionen, Bedningemissionen og vort Værnsdjertighedsarbejde blive saaledes Genstand for vor Løn, Tale og Samtale, at Aerkligheden for Alvor brænder i vore Hjertes for disse jore Ting, saa kommer Pengene. Saa ikke toldt Vand paa en Sag for at hjælpe en anden, der er i større Nød; men lad os alle de Sager, Herren i Naade har givet os. Saa kommer Pengene nok.

Godt her er skrevet er lærlig med Skolen i Blair for Oje og Grund den dertil er, at vi næppe kan magte at faa et virkelig „College“ andre Steder end i Blair. Derfor kan selvstændig Luther College, Eff Horn og Prorson Skolerne alligevel udøve et velgjort Arbejde som „secondary schools“.

Og som „secondary schools“ vil ovennævnte Skoler blive „Feeders“ for College-Afdelingen i Blair, hvad de absolut bør være. Om dette naas, hvad Gud forinde os, da maaste en Gang ind i Fremtiden vor Skole kan blive et Univerbore Væger, Landlæger, Jurister osv.

Maatte disse Vinier tjene Skolekassens Fremme iblandt os, saa er Henkasten naaet.
Med venlig Hilsen
M. Hansen,
2211—28th Ave. Sa., Minneapolis,
Minn.

Den højere Kritiks-Historie.

af Canon D'jyon Hague.
Oversat fra „The Fundamentals“.
Bof I.
Ved Chr. Falck.
(Fortlat.)
Anti Supernaturalister.*

For det tredje har Bevægelsens (den modernekritiks) ledende Mand, været Mand, med en stærk Modvilje mod det Overnaturlige. Dette er ikke en overdreven Paafand. Det er simpelt en Aensdgering, som vi straks skal vise. Nogle af de Mand, som have været de mest fremtrædende Ledere i den højere stritfuld Bevægelse i Tyskland og Holland, har været Mand, som ikke havde nogen Tro paa Bibelsens Gud, eller nogen Tro hverken paa Nødvendigheden, eller Muligheden af en personlig, overnaturlig Aabenbaring. De Mand, som har været Bevægelsens Hæder, hvis Effo, den mindre kendte og mindre indflydelsesrige, store Majoritet, kun har været; de Mand som har fabrikeret de Artikler, som de andre har uddelt, har været lærte Modstandere af det mirakuløse ved Underet.

Vi maa dog ikke misforstaa; vi afviser bestemt den Tanke, at alle højere Kritiker var eller er Anti-Supernaturalister. Ikke saa. Den engelsk-amerikanske Skole indelutter i sine Rækker mange alvorlige troende. Svad vi siger, som vi straks skal se, er, at de ledende Mænd, som har ledet og drevet Bevægelsen, de, der lovede Teorien, som de andre udbredte — var stærke i Vantro.

Saa har den højere kritiks Bevægelse ikke fulgt sin hvide og oprindelige Hensigt, at undersøge Skriften for at stadfæste Troen, og for at hjælpe de troende til at forstå dens Skønhed og til at værdsette de Omstændigheder, som hænges sammen med de enkelte Bøgers Oprindelse, og saaledes til mere fuldgyldigt at forstå Bibelen? Nej, den har ikke. Uden Sværge-maal har den det ikke. Den er bleven ledet bort derfra, hovedsagelig paa Grund af det karakteristiske ved de Mand, hvis Dygtighed og Kraft har givet Overbægt til deres Opfattelse. Den er bleven jamfældig med et kritisk System, som er grundet paa Hypotetiser og Antagelser, hvis Hensigt er at bekæmpe den nedværede Teori; og den har underlagt Oprindelse, Form og Stil og Indhold, aabenbart ikke for at stadfæste Skriftens Troværdighed og Aerklighed, og at de er skrevet af de Forfattere, de angiver, men for i de fleste Tilfælde at skabe Mistro til deres Gæthed, for at opdage Modsigelser og vække Tvivl om deres Autoritet.

Bevægelsens Oprindelse.

Svøm var da de Mand, hvis Mening har dannet den nuværende højere kritiske Skoles Læreres Opfattelse?

Vi vil besvare dette Spørgsmaal saa kort som muligt.

Det er ikke let at sige, hvem der var den første faaldte højerekritiker, eller naar Bevægelsen begyndte. Men den er paa ingen Maade passeret gennem tre store Stadier:

1. Det fransk-hollandske,
2. det tyske,
3. det britisk-amerikanske.

I sin Oprindelse var den kritiks Bevægelse fransk-hollandsk og spekulativ, hvis ikke skeptisk. De Opfattere, der nu er antagen som hoved over enhver Tvivl af den europæiske og de britisk-amerikanske Skoler af den højere kritiks, synes først at være bleven hentydede til af Carlstad i 1521 i hans Bærk om Skriftens Canon; og af Andreas Masius, en Belgisk lærer, som offentliggjorde en Forklaring til Josfa Bog 1574, og af en romerkatolik Præst ved navn Peyrere eller Pererius i hans systematiske Teologi 1660 (51 Cap. i). Men den moderne højere kritiks har egentlig sit Udspring hos Spinoza, den rationalistiske, hollandske Filosofer.

* Supernaturalister kaldes Folk som har Tro paa det Overnaturlige. I en Forstand er alle Kristne altfaa Supernaturalister. C. F.

fos. I hans Tractatus Theologiae Politicus“ (Cap. 7—8) 1670, træder Spinoza aadent frem og bekæmper den overleverede Tidsangivelse og Moses Forfatterkab af de fem Mosebøger, og henfører deres Oprindelse til Gera eller en eller anden senere Samler.

Spinoza var egentlig Sogepfdik den til den moderne højere kritiks; og i England stillede den britiske Filosofer Hobbs sig ved hans Side. Han gif dybere end Spinoza og var en højtaltende Angriber af Nødvendigheden og Muligheden af en personlig Aabenbaring, og nægtede ogsaa Moses' Forfatterkab til Mosebøgerne. Saa var senere paapegede en fransk katolik Præst ved navn Richard Simon fra Dieppe, den antagne forskjellige Skrivemaade, som Vidnesbyrd om forskjellige Forfattere*) i hans historiske Kritik af det gamle Testamente „Et epologerende Bærk“.

Saa var der en anden Hollænder ved navn Clericus (eller Le Clerc), som i 1685 gjorde sig til Talsmand for endnu mere radikale Opfattelser, og foreslog et præfektligt Forfatterkab og et fra det babyloniske Fangenskab Tid — til de 5 Mosebøger.

Der er sagt, at Clericus er den første Kritiker, som fremsatte Tanken, at Kristus og hans Apostle ikke til Berden for at lære den Jødiske Kritik, og at det er kun at vente, at deres Sprog vilde være i Overensstemmelse med Opfattelserne paa deres Tid.

I 1753 foreslog en franskmand, en Mediciner, kendt som Fritauter og for at føre et lastefuldt Liv, ved navn Astruc for første Gang den i det Jehovistiske og Elohistiske dete Hypotese, og aabnede en ny Era (Briggs' Siger Criticism of the Pentateuch page 46).

Astruc sagde, at Brugen af de to Navne Jehova og Elohim viste, at Bogen (de 5 Mosebøger) var sammensat af forskellige Dokumenter. Den Tanke, at den Helligaand anvender to Ord, eller et her og et andet der, eller begge tilfammen, som han vil, synes aldrig at være gaaet op for den højerekritik. Hans Bærk kaldtes „Formodninger med Hensyn til de oprindelige Optegnelser i 1. Mosebog“ og blev udgivet i Bryssel.

Astruc kan kaldes Fader til Dokumentteorien. Han paafod, at der er Spor af ikke mindre end ti eller tolv forskellige Optegnelser i 1. Mosebog. Han fornaegtede dens guddommelige Autoritet og betragtede den som vansiret ved unyttige Gentagelser, Norden og Modsigelser (Sirchfelder, page 66). Gennem halotredstidstypen var blev Astruc's Teori ubemærket. Den tyffe Nationalisme havde endnu ikke udviklet sig, saa Legemet var endnu ikke beredt til at modtage Sydoms-Spiren eller Jorden til at modtage Sæden.

Nogle nye Smaastrifter.

„Den yngende Evangelium“. Fortællinger af Sanktes Liv. Ved S. P. Hansen. 32 Sider. Pris 6c.
„Solkim i Hjemmet“. Fortælling af M. v. D. 24 Sider. Pris 4c.
„En indisk Værnehustru“. Fortalt af Hanna Nhem, Lærerinde i Indien. 24 Sider. Pris 6c.
„Livets Udelisten“. Af Beatrice M. Garband, Missionar i Sydindien. Paa Dansk ved Johanne Møllerfeldt. 24 Sider. Pris 8c.
„Verdens-Missions-Konferencen i Edingburgh“ ved L. Logstrup, Sognepræst i Nyborg. 32 Sider. Pris 15 Cts.
„Arbejderne og Kirken“. Af Pastor F. Th. Sabolin, Sekretær ved Andre Mission. 44 Sider. Pris 20 Cts.

Alle seks Smaastrifter tilammen portofrit tilsendt for 50 Cts.

Dan. Luth. Publ. House

„Ishibiteren Elias“

af F. W. Krummacher.
Af denne ypperlige Bog, som en Tidlang har været udsolgt, foreligger nu en ny Follendgave i brunt komponeret Bind med Guldfryk til den overordentlig billige Pris af \$1.20.

Bogen er paa 640 store Sider med klare gotiske Typer.

Dan. Luth. Publ. House

*) Vel i de 5 Mosebøger. C. F.

The Rapid Sprayer.
SPECIELT TILBUD TIL „DANSKERENS“ LÆSERE.
Denne praktiske lille „Sprayer“ som kan gøre stor Nytte i en mindre Frugthave kan faas sammen med en Aargang af „Danferen“ for hvad Apparatet alene koster i Handelen, nemlig \$5.00. De sender Bestillingen og Bølbet til os, vi sender Dem Bladet, og Apparatet sendes Dem direkte per Express fra Fabrikken i Carnegie, Pa. De betaler Forsendelsen ved Modtagelsen. Pakken vejer 9 Pund.
DANISH LUTHERAN PUBL. HOUSE,
Blair, Nebr.
P.S. Dette Tilbud gælder saavel gamle som nye Holdere.

En ny dansk-amerikansk Bog
Sommer i Adirondack Bjergene
— af —
Nettiea Mathiesen.
135 Sider i smukt Omflag 75 Cts. Indb. \$1.00.
Bestillinger modtages af
DANISH LUTHERAN PUBLISHING HOUSE,
BLAIR, NEBR.

FEMTE SAMLING
af
Kristeligt Folkebibliotek.
Foreligger nu komplet og færdig til Udsendelse.
Denne Samling bestaar af tre fortrinlige kristelige Bøger indbundet i smukt Helsehirtingsbing med Guldfryk. Bøgerne er som følger:
1. Godet: Bibelske Studier II. 233 Sider.
2. Bunyan: Den hellige Krig. 334 Sider.
3. Bunyan: Lov og Naade. 287 Sider.
Samlingspris \$1.50 plus Porto 20 Cents.
Enkelt Bind 65 Cents.
DANISH LUTHERAN PUBLISHING HOUSE,
BLAIR, NEBR.

A NEW MARRIAGE CERTIFICATE.
To meet an ever increasing demand for a certificate that can be readily preserved and yet furnish an appropriate and artistic setting for the churchly attest, we now offer our new FOLDING MARRIAGE CERTIFICATE NO. 304.
This certificate is printed with an exquisite border design of floral wreath and wedding bells in 6 colors on exceptionally tough bristol board that is capable of folding without breaking. When opened the certificates measure 7 1/2 x 11 1/2 inches. They are executed in the finest Chromolithography. Each folded in an ornamental envelope of extra strong quality.
Prices:—Single copy 15 Cts., 1 Doz. \$1.20, 100 copies \$9 net postpaid.
DAN. LUTH. PUBL. HOUSE,
Blair, Nebr.

Dampskibsbilletter
med
Cunard Liniens store hurtige Skibe
sælges af
DANISH LUTH. PUBL. HOUSE,
BLAIR, NEBR.